

§6**Yttrande över remiss av förslag till ”Program om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020”**

AMN 2016-0269-01.06

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att skrivelsen besvaras med hänvisning till förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Förslag till Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck” till arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att programmet utgör en tydlig strategi för stadens samlade arbete med att förebygga våld i nära relationer och ge stöd och skydd om det ändå uppstår. Programmets målstruktur är tydlig och förvaltningen ser positivt på att olika nämnders och bolags ansvar klagörs och synligörs och anser att programmet ger förutsättningar för en förstärkt samverkan inom staden och med externa aktörer.

Förvaltningen anser att vuxenutbildningsperspektivet behöver stärkas i programmets beskrivning av skolans ansvar för det förebyggande arbetet.

Vidare anser förvaltningen att samhällsorientering för nyanlända behöver inkluderas i programmets beskrivning av verksamheter som bedriver ett förebyggande arbete utifrån utbildningens målsättning att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna samt den enskildes rättigheter och skyldigheter.

Vad gäller målgruppen *Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck* anser förvaltningen att det i programmet behöver förtydligas att anmälningsskyldigheten och vikten av medarbetaras kunskap för att våga fråga om våldsutsatthet gäller även arbetsmarknadsnämnden.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2016.

Förslag till beslut

Ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) samt ledamoten Tina Kratz (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Tjänstgörande ersättaren Per Henriksson (L) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) samt ledamoten Tina Kratz (V) förslag till beslut.

Reservation

Tjänstgörande ersättaren Per Henriksson (L) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

Att som svar på remissen anföra följande:

Det är bra att det skapas ett program för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Men vi kan också konstatera att programmet är förhållandevis övergripande och detaljfattigt. Till exempel måste begreppet ”behov” vid stödinsatser brytas ner, så att det blir tydligt både vem eller vilka som utgör hot och de risk- och sårbarhetsfaktorer som finns för den utsatte.

Det kan handla om ekonomi, psykisk hälsa, barn som går i skolan och annat. Det bör också göras bedömningar kring den egna förmågan att bedöma hoten och om det finns risk för suicid. Det är också viktigt att specificera att skyddat boende ska ges efter den enskilde individens behov och situation, inte efter vilken ekonomi den enskilda stadsdelen har.

Det som däremot främst oroar oss är den påtalade bristen på barnrättsperspektiv. Eftersom det ofta är barn och unga som är utsatta för hedersförtryck tycker vi det är märkligt att de inte omnämns redan i inledningen. Även de bör beaktas som våldsutsatta barn och inte ”barn med särskilda behov” vilket står i skrivelsen.

Inte heller finns något särskilt omnämnande av personer med funktionsnedsättning eller äldre personer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Särskilt personer med funktionsnedsättning är extra sårbara och isolerade, i synnerhet om

deras assistenter är familjemedlemmar och det finns risk för tvångsäktenskap. Då måste också insatserna för att hjälpa den utsatte vara tydlig.

Vidare nämns ingenting om barnäktenskap eller risken för att föras ut ur landet och bli bortgift. Vi anser dessutom att analysen om att det ofta är syskon som utövar våld mot syskon saknas. Ska man kunna förstå komplexiteten bakom hedersförtrycket och om rätt åtgärder ska kunna vidtas måste denna insikt och kunskap bland myndighetsutövande personal finnas.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är något som kan drabba människor av olika könsidentitet och i alla åldrar. Även om våldet oftast utövas av män och det oftast är kvinnor som drabbas är det viktigt att inte fastna i det normtänkandet i arbetet med att hjälpa dem som utsätts. Därför är det viktigt att ett program som detta genomsyras av normkritiskt tänkande. Vi saknar tydlighet kring detta i programmet. Även om programmet nämner män som utsätts för våld i nära relationer och unga män som utsätts för hedersrelaterat våld är det inte tillräckligt tydligt och genomsyrar inte programmet på det sätt som det borde. Det bör också stå att ”pojkar och män” kan utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Vi kan dessutom konstatera att i listan över referenslitteratur finns inget av den forskning kring män som utsätts för våld nära relationer som har gjorts, till exempel på Göteborgs och Uppsala universitet. Vi noterar också att det inte någonstans står att människor som har utsatts för våld i nära relationer ska få det stöd de behöver oavsett könsidentitet.

Vad gäller övriga detaljer i programmet saknar vi hänvisning till den kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck som gjordes i Stockholms stad år 2009. Vi saknar siffror för hur många misshandelsbrott mot män över 18 år som har gjorts i Stockholms stad (även om siffrorna som finns troligen har ett stort mörkertal). Vi konstaterar att många av målen har onödigt lång genomförandetid, som till exempel målet om när det på stadens webbplats ska finnas lättillgänglig information på flera språk om vart vuxna och barn som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan vända sig. Vi saknar fördjupning i vad psykiskt våld är, hur det kan ta sig i uttryck, hur det kan drabba och framför allt frågan om hur svårt det är att förklara och lagföra.

Vi saknar förslag på hur civilsamhället ska kunna vara en del av arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är också märkligt att de organisationer inom

civilsamhället som arbetar med barn och unga som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, som t.ex. Riksföreningen Glöm aldrig Pela och Fadime, TRIS (tjejers rätt i samhället) och föreningen Varken Hora eller Kuvad inte fått vara remissinsatser och inkomma med sina kunskaper och erfarenheter i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Johanna Sjö m.fl. (M) lämnade följande särskilda uttalande.

Ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är positivt och mycket välkommet. Vi konstaterar att förvaltningen har gjort ett gediget arbete med programmet och att det innehåller många bra förslag. Att utsättas för våld och förtryck är en inskränkning på människors frihet och integritet. Varje individ har rätt att leva och bestämma över sitt eget liv. När denna rättighet inte upprätthålls är det samhällets ansvar att agera och säkerställa att de grundläggande värdena i samhället bejakas.

Det är dock förvånande att majoriteten inte strävar efter ett blocköverskridande samarbete, dels för att programmet ska vara gällande över mer än en mandatperiod, dels krävs ett samarbete för ett mer långsiktigt och hållbart arbete.

Vi instämmer i övrigt i förvaltningens svar om att även att samhällsorientering för nyanlända bör inkluderas i programmets beskrivning av verksamheter som bedriver ett förebyggande arbete.

Ersättaryttrande

Ersättaren Ofelia Namazova (KD) lämnade följande ersättaryttrande.

Ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är positivt och mycket välkommet. Vi konstaterar att förvaltningen har gjort ett gediget arbete med programmet och att det innehåller många bra förslag. Att utsättas för våld och förtryck är en inskränkning på människors frihet och integritet. Varje individ har rätt att leva och bestämma över sitt eget liv. När denna rättighet inte upprätthålls är det samhällets ansvar att agera och säkerställa att de grundläggande värdena i samhället bejakas.

Det är dock förvånande att majoriteten inte strävar efter ett blocköverskridande samarbete, dels för att programmet ska vara gällande över mer än en mandatperiod, dels krävs ett samarbete för ett mer långsiktigt och hållbart arbete.

Vi instämmer i övrigt i förvaltningen svar om att även att samhällsorientering för nyanlända bör inkluderas i programmet beskrivning av verksamheter som bedriver ett förebyggande arbete.